

INUIT ATAQTIGIIT

Inatsisartuni

UKA2020/125

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq saqqummiuppara:

Nunatsinni inulerinermi; isumaginninnikkut, perorsaanikkut, peqqissaanikkut, tarnillu pissusaaq ilisimasaqarnikkut atorfissaqartinneqartut ataatsimoortumik pilersaarusiornikkut pisariaqartitatta qanoq anguneqarnissaanerat pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.

(Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Nunatta naalackersuinnikkut ingerlatitaaneranut tunngasumik soqutigsaqartuusugut tamatta sinnerluta, sallussagunangilanga imatut oqassaguma; ilinniarsimassuseq tassaasoq nunatta siunissaa, ilinniarsimassuseq tassaasoq nunatta pitsaasumik siuariartornissaanut aqqutissasoq, ilinniarsimassuseq tassaasoq perlunnut tamanut upalungaarsuutissaasoq, ilinniarsimassuseq tassaasoq sutigut tamatigut nunap imminut pilersornissaanut, kiffaangissuseqalernissaanut namminersulernissaanullu aqqutissaasoq, pinngitsoorneqarsinnaanngitsoq, pingaaruteqarluinnaqqissaartuusorlu.

Nunatsinnilu innuuttaasut ilinniartitaanermut tunngatillugu qanoq paasinninnerat aamma tamanna tassaasoq aqqutissaasoq, allorassaarfissaasorlu.

Nunatsinnilumi ilinniartitaanikkut aqqissuussinerput arlalippassuartigut pitsaaquteqarlunilu ajunngequteqarpoq.

Ullulli makku tikissimavavut, nunaqqatitta isumaginninnikkut ikorfartoriaqartut akornanni, pitsaasumik sullinneqarnissaanut assavut naammakkunnaarsimammata. Taamaanga killiffeqarnitta sutigut tamatigut kalluarpaatigut. Assanik kissalaartunik sulisussaqarniarnikkut unammilligassarpassuaqalersimavugut; Allaalluunniimmi kommunit, uagut inatsisiliarisimasatsinnik malitsitsiniarlutik inuttalersuianerminni ilungersortuartariaqalersimallutik.

Innuttaasunik ikorfartortarialinnik, ikiorneqartariaqartunillu sullissiniarnitsinni naammattunik aalaakkaasunillu sulisoqarniarneq ajornartorsiutaavoq takornartaanngitsoq.

Meeqqeriviit, ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit, utoqqat illui, innarluutillit angerlarsimaffii eqqaaginnarutsigilluunniit unammilligassarpassuaqarnerput piviusuuvoq. Pisariaqartitsineq inuiaqatigiittut siunertaqatigiiffiusumik iluaqutaasumillu pilersaarusiornissaa siunertarlugu Inuit Ataqatigiit sinnerlugit, siunnersuut manna oqallisissiatut qaqqippara.

Suliat pingaartut pimoorussamik suliarineqartariaqarput. Naalackersuinnikkulluunniimmi anguniagaammaat 2040-mi, innuttaasut 70 %-iisa, 35-nik ukioqalinnginnerminni ilinngiaqarsimanissaat anguneqarsimassasoq.

Aningaasaqarnermullu siunnersuisoqatigiit nalunaarutaanni takuneqarsinnaavoq, nunatsinni innuuttaasut taamaallat 44%-iisa meeqqat atuarfiat naammassisimagaat; pissutsillu

ullumikkututut iinnassappata, annertunerusumillu iliuuseqartoqarsimangippat, anguniagaq tamanna 2040-mi angujuminaassasoq nalunaarummi atuarneqarsinnaasut ilagaat .

Allaqqunneqarsinnaangitsoq tassaalerpoq; ilinniartitaanermik annertunerujussuarmik ataqatigiissaakkamillu aaqqissuussinissaq. Suliassarlu tamanna pitsaanepaaamik suliarisariaqarparput.

Ilinniartitaanikkullu pingaartitsilluni sulineq, siunissamut qaamasuumut isumalluarnissamullu aaliangiisuusoq Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut.

Paasissutissattaq takutippaat, ilinniagaqartut ikileriarsimanagerat, illuatuingaanilli suliffeqartut amerleriarsimallutik. Nunatut ilinniarsimassutsikkut qaffassaanissamik anguniagaqartilluta, anguniagaq tamanna sapanginnaveersaartariaqarparput, aamma aningaasarsiorluarfimmi. Ilinniagaqarnikkut iliuuserisassat eqqarsaatigalugit immikkut ilinniagaqarfiit eqqarsaatigalugit iliuuseqarnissaq pisariaqartinneqartoq isumaqarpunga.

Paasissutissattaq takutippaat, inoqarfinni sorlarni inuusuttut pillugit unammilligassaqaqarnersugut. Naatsorsueqqissaartarfiup misissuinermini paasisai aallaavigalugit sumiiffiit iliuuseqarfigineqartussat pioreerput. Taamaammaallu kommunit peqatigilluinnarlugit ingerlanneqarsinnaasutut isigaara. Peqatigisaanillu suliffeqarfiit, inuiaqatigiinnut akisussaaqatannerannik (CSR)-mik suliaqartuusut, suliamut uunga immikkut ittumut iliuuseriniakkamut suleqataasinnaanerat takorlooruminartuuvoq.

Inuusuttut, nunatsinni pisariaqartitatsinnut piginnaanngorsarnissaat anguniarlugu, sulinissaq pingaaruteqarpoq; imaalissanngilarmi aqussinnaanngisatsinnik ilinniartitaaneq sumut tamanga ingerlalissasoq, killormuuanilli nunatsinni, ilinniartitaaneq pisariaqartitatsinnut sammivilertariaqalerpoq.

Aatsaat taamaaliornikkut ilinniartitaaneq nunatsinnut iluaqutaanerpaasoq anguneqarsinnaavoq. Taamaaliorniaruttalu aningaasarsiorluarnitta nalaani ukkatarisariaqarparput, inuusuttagullu immikkut iliuuseqarfiginerisigut nunatta inuuniarnikkut aningaasarsiornikkullu patajaatsumik inissinnissaa qulakkeerinneqataaffigisinnaallutigu.

Taamaattumik tamanna pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissisiaq manna saqqummiuppara; Nunatsinni inulerisut, assat kissalaartut; isumaginninnikkut, perorsaanikkut, peqqissaanikkut, tarnillu pissusaaq ilisimasaqarnerup tungaatigut atorfissaqartitagut, pisariaqartitagullu qanoq ilillutamiuna taava pissarsiariniassagigut?

Inulerisut silarsuaanni – assat kissalaartut silarsuaanni sulineq kajuminnarsassagutsigu soqutiginarsassagutsigulu taava qanoq iliussaagut? Atorfissaqartitsinitsinnut naleqqiullugu, ilinnialernissamut piumasaqaataasut ullutsinnut naleqquppat? Atorfissaqartitsinitsinnut naleqqiullugu assanut kissalaartunut, inulerinermillu suliaqartunut atugassaritaasut ullutsinnut naleqquppat? Soorlu ilinniarnep nalaani, ilinniareernerullu kingorna avatangiisitigut aningaasarsiaqarnikkullu atugassarititaasut ullutsinnut naleqquppat?

Inulerisut silarsuaanni – assat kissalaartut silarsuaanni sulineq kajuminnarsassagutsigu soqutiginarsassagutsigulu, atorfissaqartinneqartullu tamaasa pissarsiarisinnaalissagutsigit, suliffeqarnikkut avatangiisitsigut akissaateqarnikkut ilinniartitaanikkullu atugassarititaasut qanoq ittut pilersinneqassappat?

Pissarsiffiulluartumik angusaqarfiulluartumillu oqallittoqarnissaanik kissaassillunga

Qujanaq